

Mit várhat a magyar erdőgazdálkodás az EU-csatlakozást követően?

Ahhoz, hogy valaki kapjon, két dolog szükséges. Kérni kell mert „aki kér annak adatik”. Másodsorban adni kell, mert az adakozás maga után vonja annak a lehetőségét, hogy utána kapjunk is. Kérni tudni kell. Megfelelő módon, megfelelő helyen, megfelelő indokokkal és megfelelő időben. Ez az európai uniós források sikeres megpályázásának elengedhetetlen feltétele. Támogatható célkitűzésekre, jó felkészültségű kollégákra és megfelelő szervezeti háttérre van szükség.

Mielőtt a címben feltett kérdésre választ adnánk, nem kerülhetjük meg az adakozás kérdését sem: *Mit nyújtanak a magyar erdők, mit ad a magyar erdőgazdálkodás az EU számára?* Úgy gondolom ezen a területen nincs sok szégyenkezni valónk. Csak tudatosítani kell, hogy olyan hozományt, adunk a „házasságba” amelyre méltán lehet büszke az egész Egyesült Európa.

Apportunk részét képezi a Kárpát-medence középső részének teljes természeti gazdagsága. Természetközeli állapotú lomberdők, amelyek tőlünk nyugatra már csak nyomokban találhatók meg. Pannon erdőtársulások és a hozzájuk kötődő, velük egységet képező nem erdős társulások, melyek csak a Kárpát-medencében fordulnak elő. A változatos

élőhelyek és a sokszínű termőhelyekhez alkalmazkodó mozaikos, szerkezeti elemekben és fajokban gazdag erdők óriási biológiai sokféleséget hordoznak. E gazdagság nyomán olyan életközösségek, növény- és állatfajok megőrzésének felelőssége is hárul ránk, amelyek nálunk még jelentős(ebb) számban megtalálhatók, de tőlünk nyugatra nem ismeretek vagy már a kihalt, veszélyeztetett, létszámában erősen csökkent csoportban tartják számon.

Hozományunk részét képezi egy európai szinten elismert erdészeti tervezési és leltározási rendszer, amely „csípőből” magasan kielégíti az európai erdőleltárral szemben támasztott követelményeket. A csatlakozással olyan felkészült szakembereket adunk az Uniónak, akik – szakmai felkészültségük alapján – bármilyen erdészeti feladat esetén helyt tudnak állni, amennyiben a körülmények lehetővé teszik, hogy teljes szaktudásukat latba vetve dolgozhassanak.

A fenti alapelvek és az ismertett körülmények után könnyebben válaszolható meg az eredeti kérdés is: *Mit várhat a magyar erdőgazdálkodás az EU-csatlakozást követően...?*

...olyan természetvédelmi és erdészeti politikát, amely lehetővé teszi e felbe-

csülhetetlen természeti érték megőrzését és állapotának javítását;

...olyan támogatási rendszert, amely számol az erdők és az erdőgazdálkodás közcélú (természetvédelmi, környezetvédelmi, közjóléti stb.) feladatainak és szolgáltatásainak értékével, és egyértelművé teszi a társadalmi szerepvállalást az erdők fenntartásában;

...olyan kezelési és gazdálkodási módszereket, amelyek mind az erdők biológiai sokféleségének megőrzését, mind az eredményes gazdálkodást egyaránt szolgálják;

...olyan társadalmi környezetet, amelyben az egyének környezettudatossága növekszik, elismerik az ökológiai alapelveit, az erdők természeti értékeit, az erdőkezelés és az erdőgazdálkodás szerepét;

...olyan körülményeket, feltételeket, amelyek lehetővé teszik, hogy az erdészek szaktudása elismerést kapjon és újra teljes szakmai szépségében kibontakozhasson.

Hogy ehhez nekünk is kell tenni valamit...? Ez nem csak az Európai Unió múlik...? Mivel 2004. május elsejétől már mi is az EU teljes jogú tagjává válunk, dupla felelősség van rajtunk, hogy mit teljesítünk elvárásainkból és vágyainkból.

Sódor Márton

Harmóniában a természettel, a környezettel

A ma fejlettnek mondott országok gondolkodásmódja, életmódja, törvényei okozták leginkább a környezetünkkel kapcsolatos gondokat, a természet- és környezetkárosítást. A felismerés utáni intézkedések nem gyökeres változtatást tűztek ki célul, csupán tüneti kezeléseket. A Föld javainak túlhasználatát nem kívánják megállítani. Nem fenntartható a mai fejlett világ gazdálkodása és benne az Európai Unióé sem. Ez bizonyítható azzal, hogy ha minden ország a fejlett világ élet-színvonalán élne, azt a Föld nem lenne képes eltartani. Tehát a fejlett világ élet-színvonalát csak más országok, nemzetek lakossága rovására képesek megtartani. Az erdész és egyesületi tagságunk dolga

többek között, hogy belső mentalitásából, meggyőződéséből, a hosszú távra történő gondolkodása által, a természet és a társadalmi-gazdasági rend közötti harmónia megteremtéséért dolgozzon.

A természetközeli gondolkodás magját el kell ültetni. Ezért is hoztuk létre 1996-ban az Erdészeti Erdei Iskola Szakosztályt és alakítottuk ki programját. Ma már látni lehet hatását. Majd minden állami erdőgazdaság működtet erdei iskolát, némelyik többet is. Érezhetően pozitív irányba változott a szakma egy részének gondolkodása. Hasonlóan változott az együttműködő pedagógusok és az országos erdei iskola szervezet gondolkodása is, és ma már a korábbiakkal ellentétben

kiemelten kezelik az erdőt programjaikban, továbbképzéseikben. Országos felmérésünk bizonyította, hogy az erdei iskolába járt gyerekek szemlélete pozitív irányba változott meg. A gondolkodást segítik a helyi csoportokban és szakosztályokban megvalósított programok is.

Az EU kevésbé hosszú távú, inkább rövid távú és anyagi jobbulást ígérő lehetőség, legalábbis a politika nap mint nap ezt sugallja. Van benne hosszú távú lehetőség is, melyet célszerű megszívlelni. Ilyen a vidékfejlesztési gondolkodás, melyben az erdészet is képviselheti magát. A vidék lakosságának összefogását, a vidéki értékek kihasználását szorgalmazza.

A megvalósításhoz változtatni kell gondolkodásunkat és tetteinket is. A magyarok előnye, hogy tizenöt éve a változtatás útjait keresik, míg az EU országoknak most kell a változtatásokat meglépniük. Ez legalább olyan nehéz feladat, mint a mienk.

Egyesek lebecsülik a magyar gondolkodást, az iskolarendszert és erősségeit. A magyarok ki fogják használni az EU lehetőségeit, ha kellően megismerik a feltételeket. És ehhez nem kell hosszú idő. Az EU előírásait, lehetőségeit nem hirdetések és propaganda útján kell ismertetni, hanem meg kell tanítani és meg kell tanulni! Lényeges különbség! Ezért adunk hírt az Erdészeti Lapok hasábjain cikkekben és kiadványokban és adunk ki az EU-ról szóló könyveket.

Felvetődik a kérdés, hogy mit ad a magyar erdőgazdálkodás az EU-nak, melyek azok az erdészeti „hungarikumok”, amelyek vonzóak lehetnek az EU polgárai számára?

Először meg kell jegyezni, hogy az EU forrásokhoz való jutás feltétele, hogy a magyar Nemzeti Fejlesztési Tervbe bekerüljön az erdőgazdálkodás minél több támogatandó területe. Erre lehet forrást kapni, így lehet fejleszteni a kiválasztott területeket. Természetesen nemzeti forrásból is lehet építkezni. A kiválasztott területeknek a természettel való harmonizációt és az erdő hozamainak hasznosítását kell előtérbe helyezni. Egy kis ország az egyediség (hungarikum) feltáráásával lehet piacképes a nagyobb tőkével és piaci részességgel rendelkező vetélytársakkal szemben.

Felsorolásszerűen ilyen területek: erdeink megőrzött természeti sokfélesége (ártéri, alföldi és egyéb természetközeli erdők), közcélú erdőgazdálkodás (parkerdő, erdei iskolák, erdei vasút stb.), a lombos állományokkal való erdőgazdálkodás, az erdőtelepítés több mint ötven éves tapasztalata, az akác fafaj hasz-

nosítása, az öko- és vadászturizmus fejlesztése, az állami erdőgazdálkodás társasági formában való működtetése, mert nincs teljesen kiszolgáltatva az állami költségvetésnek. Továbbá az oktatás, kutatás eredményei és az erdészeti kultúra értékei. Az egyetemi és civil szervezetek évszázados hagyományai, tárgyi és szellemi kincsei. Az erdészeti nagy rendezvények baráti és szakmai egyedisége.

Az Európai Unió egy lehetőség, mely hatással lesz országunkra, szakmánkra. Feladatunk, hogy mi is hatással legyünk az Unióra értékeinkkel, tudásunkkal, elszántságunkkal. Felkészült, erkölcsileg tiszta, szakmailag elkötelezett vezetőkre és erdészeti személyzetre van szükségünk, hogy programjainkat képesek legyünk megfogalmazni és megvalósítani. Egyesületünk többéves programja és munkája is e célt szolgálja.

Ormos Balázs
főtitkár

Európa – Selmec

Úgy gondoltam, hogy az Európai Unióról legjobban egy selmeci sörözőben lehet cikket írni, mert nekünk erdészeknek az Unióról leginkább a Selmeccel történő egyesülés jut az eszünkbe.

Ülök a selmeci „Marina pizzériában” (kocsma és knédli az nincs), és hallgatom a félig ismerős szlovák szavakat.

Valamikor itt mindenki németül beszélt, azután a magyar diákok magyarul nótáztak, Wagner Károly pedig lerakta a magyar erdészeti szaknyelv alapjait.

Elmegyek a régi botanikus kerti házhoz, ahol Piruha Jan bácsi diákkoromban vendégül látott a kassa–pozsonyi túráim során.

Ő szlovák volt, de még magyar iskolába járt, és szebben beszélt magyarul, mint sok mai polgártársunk.

Kimegyek Szent Antalra (Sv. Anton) a Coburg-kastélyhoz, mert a különleges, ősi formájú pusztavacsi dámlapátokat már csak itt lehet meglátni, a pusztavacsi erdőkben már nem ilyenekre vadászunk.

Nagy vadászírónk, Széchenyi Zsigmond anyai nagyapja csehországi földbirtokos volt, és a vadászatok tudományát is ott, a mileschauti (Milešov) fenyvesekben sajátította el, amint azt az „Ahogy elkezdődött” című könyvében is megírta.

Hazafelé a szlovák oldalon, Ipolyságon (Šahý) még majdnem mindenki

magyarul beszél, itt veszek két üveg szlovák sört (már az is Heineken), jó lesz az otthoni vacsorámhoz.

A magyar oldalon az ősi morva vár, Nógrád (Novohrad) község lakói már alig beszélnek szlovákul, és a boltok is bezártak, de Diósjenőn még megnézek egy cégünk által épített könnyűszerkezetes gyorslakóházat.

Ereszkedünk lefelé, Szendehelynél (Sende) a 2-es főúton. Jobbra van a berkenyei tölgyesem, ahol a váci nagyapámmal gombásztunk gyermekkoromban. Az erdő már akkor is – 50 éve

is – szép volt, sikerült is kárpótláson megvennem, de még most sincs 80 éves, így talán már csak az unokám fogja véghasználni és újraültetni, ha jelent neki még valamit az ősök emléke.

Anyai nagyapám egy német cég cseh mérnökeként Európa és a Monarchia több országában épített textilüzemet, míg végül Vácon telepedett le, mert beleszeretett Európa eme szegletébe, a Vác környéki erdőkbe-mezőkbe, a nyúl vadászatokba, a jó borokba, meg a cigányzenébe.

Idővel épített Vácon egy saját kis üzemet, melyből az államosítás után még két gépe maradt, szerényen ugyan, de megélt belőle.

Selmeci utcarészlet. Fotó: Czerny Károly